

Anna Chańko

Uniwersytet w Białymstoku

**Sprawozdanie z II Podlaskiego Forum Resocjalizacji
„Oddziaływania wychowawczo-lecznicze stosowane wobec nieletnich i dorosłych uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych – stan i perspektywy”**

Dnia 6 czerwca 2014 roku na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku odbyło się II Podlaskie Forum Resocjalizacji „Oddziaływania wychowawczo-lecznicze stosowane wobec nieletnich i dorosłych uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych – stan i perspektywy”, będące kontynuacją zapoczątkowanej w 2013 roku inicjatywy corocznych spotkań osób zainteresowanych tematyką wychowania, terapii i resocjalizacji. Twórcami przedsięwzięcia byli pracownicy Zakładu Resocjalizacji Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku. Honorowy patronat nad II Podlaskim Forum Resocjalizacji objęli: Wojewoda Podlaski, Marszałek Województwa Podlaskiego, Rektor Uniwersytetu w Białymstoku, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Uroczystego otwarcia zgromadzenia dokonał Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii, dr hab. Mirosław Sobiecki, prof. UwB. Następnie głos zabrała Pani Elżbieta Rajewska-Nikonowicz, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku, witając przybyłych prelegentów, przedstawicieli instytucji i studentów. Kierownik Zakładu Resocjalizacji, dr Krzysztof Sawicki, podziękował uczestnikom za przybycie i, życząc owocnych obrad, zaprosił wszystkich do wysłuchania prelegentów.

Pierwszy głos zabrał mgr Janusz Sierosławski z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Punktem wyjścia jego analiz były dane epidemiologiczne, dzięki którym możliwe było zrozumienie prawidłowości rozwoju zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych, formułowanie i ewaluacja polityki wobec

narkotyków i narkomanii, a także planowanie działań profilaktycznych i oferty leczenia. Za źródło naukowych eksploracji posłużyły badania ankietowe wśród młodzieży szkolnej w latach 1995, 1999, 2003, 2007, 2011 (ESPAD), badania ankietowe populacji generalnej z lat 2002, 2006, 2010, pytanie o używanie narkotyków w ramach badania „Diagnoza społeczna” (przeprowadzono 13 badań w latach 1992–2013), dane statystyczne leczenia psychiatrycznego, dane statystyczne organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz oszacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków. Po gruntownej analizie wskazanych badań, referent przedstawił wnioski, iż nie należy spodziewać się znaczącego wzrostu popytu na leczenie uzależnienia od tradycyjnych narkotyków. Należałoby natomiast przeorientować ofertę leczniczą na użytkowników stosujących równocześnie wiele substancji, włączając w to dopalacze.

Kolejną prelegentką była dr Agnieszka Pisarska z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. W pierwszej części wystąpienia skupiła się na zdefiniowaniu pojęcia „resilience” oraz opisanie rysu historycznego, etiologii koncepcji, mówiącej o czynnikach chroniących. Referentka wskazała, iż mówiąc „resilience”, w dalszym ciągu posługujemy się angielskim terminem, gdyż w języku polskim nie ma odpowiednika, który by wypełniał całościowo znaczenie tego słowa. „Resilience” jest terminem zapożyczonym z fizyki i oznacza wysoką elastyczność, sprężystość materiału, zdolność szybkiego powrotu do pierwotnego kształtu, mimo próby zniekształcenia. W psychologii tłumaczony jest jako odporność psychiczna, wytrzymałość na zranienie. Badacze zajmujący się wskazaną tematyką prezentują dwa stanowiska – określają „resilience” jako cechę bądź mówią o tym zjawisku w kategoriach procesu. W przypadku pierwszego podejścia wskazuje się na pojęcie „ego resiliency”, które oznacza zestaw cech osobowości, wyrażających się przez takie właściwości jednostki, jak: dzielność, zaradność w pokonywaniu trudności, siła charakteru, zdolność do prawidłowego funkcjonowania pomimo niekorzystnych warunków życia. Z kolei przedstawiciele drugiego podejścia, patrzą na „resilience” w kategoriach nie odrębnej cechy, ale procesu, który doprowadza do pozytywnej adaptacji. Pod koniec prezentacji mówczyni opowiedziała o badaniach przeprowadzonych wśród uczniów szkół gimnazjalnych w Warszawie poświęconych wskazanej tematyce. Prelegentka zakończyła swoje wystąpienie wnioskując, iż znaczącym wkładem koncepcji „resilience” w rozwój wiedzy na temat mechanizmów przystosowania człowieka jest skupienie się na czynnikach i mechanizmach chroniących. Pozytywne i bliskie relacje z innymi ludźmi, które zaspokajają ważne potrzeby jednostki, umożliwiają jej pozytywne funkcjonowanie pomimo niekorzystnych przeciwności losu.

Jako ostatni swoje rozważania zaprezentował dr Tomasz Głowik z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Wystąpienie dotyczyło interwencji terapeutycznych podejmowanych wobec osób z problemem nadużywania substancji w izolacji więziennej. Prelegent przytoczył, jego zdaniem, najistotniejsze wskazania dla praktyki penitencjarnej, spisane 244 lata temu w sta-

nie Ohio, na krajowym kongresie polityki penitencjarnej i poprawczej. Pierwsze z nich wskazywało, iż aby osiągnąć resocjalizację skazanych musi istnieć głębokie przekonanie w umysłach funkcjonariuszy, że osadzeni mogą zostać zresocjalizowani. Stąd, jeśli ktoś nie wierzy, że można pomóc osobom w zakładzie karnym, to lepiej żeby nie podejmował pracy w takim miejscu. Kolejną przesłanką jest ta, która mówi, iż w systemie więziennym skazany powinien wybierać dla siebie to, co jego wychowawca wybiera dla niego – zgodność woli jest niezbędnym warunkiem resocjalizacji (pozyskanie woli skazanego).

Referent opisał, w jaki sposób funkcjonuje system terapeutyczny w więzieniach i wskazał mity dotyczące leczenia osób uzależnionych. Na zakończenie podkreślił, że w ostatnich latach zmierza się do tego, aby zmienić funkcjonujące obecnie podejście do terapii osób borykających się z uzależnieniem, np. poprzez wprowadzenie terapii krótkoterminowej.

Część teoretyczna zakończyła się przerwą na kawę, po której goście mogli uczestniczyć w trzech równoległe odbywających się warsztatach. Pierwszy, prowadzony przez dr. Tomasza Głowika, dotyczył sposobów motywowania ludzi do zmiany zachowań. Kolejny warsztat, pokazujący metody pracy w terapii małżeńskiej osób uzależnionych, przeprowadził mgr Paweł Kołakowski z Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży. Ostatni warsztat spotkał się z zainteresowaniem pedagogów i nauczycieli pracujących z młodzieżą. Prowadzący go, mgr Tomasz Szelański z Zakładu Poprawczego w Białymstoku, starał się przybliżyć uczestnikom specyfikę pracy z uzależnionym wychowankiem i zachęcić do podejmowania aktywności na rzecz kreowania nowych form pracy z nieletnimi w nurcie terapeutycznym.

Drugie Podlaskie Forum Resocjalizacji zwieńczyła ciekawa dyskusja, która wskazała na konieczność kontynuacji podjętej inicjatywy i chęć dalszych, cyklicznych spotkań przedstawicieli placówek terapeutycznych, ośrodków szkolnych, wychowawczych i akademickich, jednostek penitencjarnych, sądu, służby kuratorskiej, organizacji pozarządowych działających na rzecz wychowania i terapii młodzieży oraz osób dorosłych.

Nadanie stopnia doktora habilitowanego

Anna Wojnarska (2014)

Tytuł rozprawy habilitacyjnej: *Kompetencje komunikacyjne nieletnich*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2013

Recenzja wydawnicza: dr hab. Tamara Zacharuk

Kolokwium habilitacyjne przed Radą Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się 30.06.2014 r.

Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli:

Prof. dr hab. Czesław Kosakowski,

Dr hab. Irena Mudrecka,

Dr hab. Sławomir Sobczak,

Dr hab. Maria Szczepska-Pustkowska.

Tadeusz Sakowicz (2014)

Tytuł pracy habilitacyjnej: *Systemy normatywne w świadomości osób uwięzionych. Studium socjopedagogiczne*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013

Recenzje wydawnicze: ks. prof. dr hab. Andrej Slodička, dr hab. Mirosław Śmiałek, dr hab. Zdzisław Majchrzyk

Kolokwium habilitacyjne przed Radą Wydziału Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej odbyło się 22.10. 2014 r. w Warszawie

Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli:

Prof. zw. dr hab. Krystyna Marzec-Holka,

Prof. zw. dr hab. Marek Konopczyński,

Prof. zw. dr hab. Jerzy Kwaśniewski,

Prof. zw. dr hab. Marian Nowak.

Maciej Bernasiewicz (2015)

Tytuł pracy habilitacyjnej: *Yuppie oraz squatter. Globalne style życia w lokalnych środowiskach wychowawczych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2013

Recenzja wydawnicza: prof. zw. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki

Nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika decyzją Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z 20.01.2015 r.

Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli:

Prof. zw. dr hab. Krystyna Marzec-Holka,

Prof. zw. dr hab. Marek Konopczyński,

Prof. dr hab. Anna Nowak.